

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

ב.

עין משפט נר מצוה

צ"ה א מ"י פ"י מהל'
ע"מס' הלכה ד'
צ"ו ב מ"י ש"ס ופ"ק ג
מהל' וז"ה וממנה
הלכה י"א סג' ע"ש ע"ד
ט"ו ש"ע י"ד ס"י ק"ה
ס"ק"ף י"א ונ"ש"ע ח"מ פ"י
רמ"ט ס"ק"ף י"ג
צ"ז ג מ"י פ"י מהלכות
ע"מס' הלכה ופ"ג
מהל' וז"ה וממנה י"א:
צ"ח ד מ"י פ"י מהל'
ע"מס' הלכה ט"ו
ש"ע"י י"א ונ"ש"ע ח"מ פ"י
רמ"ט ס"ק"ף י"ד
צ"ט ו מ"י פ"י מהל'
נבכות הל"י סג' ע"ש
פ"י ט"ו ש"ע ח"מ פ"י
ס"ימ' רכ"ה ס"ק"ף י"ז
ק ז מ"י פ"י מהלכות
א"ש"ר פ"ה הל"י
וה"ל"ג סג' לא"ן ק"מ
ט"ו ש"ע ח"מ פ"י ס"ק"ף
ס"ק"ף א' ה"ה ס"ק"ף י"א:
[א:]

תורה אור השלם

1. תהלים י"א אלהיך
לקבץ והפיתים החרים
תחרים אתם לא תכרת
לקה ברית ולא תתחבם.
דברים ז ב
2. לא תאכלו כל נבלה
לגר אשר בשעריך
תתנהו ואלה או מבר
לקבר כי עם קדוש אתה
לוי אלהיך לא תבשל
גדי בחלב אמו.
דברים יד ב
3. מה רבו מעשיך יי
קלם בחקמה עשית
מלאה הארץ חקוקה.
תהלים קד ב
4. כי תצא מחנה על
אויבך ונשמרת מכל
דבר רע.
דברים כג י

גליון הש"ס

תוס' ד"ה דאמר וכו'
שהרי כל שאר האבות
מותרים. ע"י ט"ו א"ן
מנילה ד' ד: ד"ה
דלגמיה:

רבינו הגנאל

[נ"מ] מנא לן שאמר
לא תחנם ש"מ לא
תתן להם חנייה בקרקע
וש"מ לא תתן להם
חן. אסור לישראל לומר
עובד כוכבים זה נאה
הוא או עובדת כוכבים
אבל גומטן לו בקרן
וז"ה שלא תמכרו וראה
ורוצה לאודיו ולומר ברוך
שככה לו בעולמו ברוך
שאומר על האילות שפיר
דמי. אבל לתת לעובד
כוכבים מתנה בהנשוא
היא ור' מאיר מחיר ור'
יהודה אסר דתניא לא
תאכלו כל נבילה לגר
אשר בשעריך וגו' אחד
הגר ואחד העובד כוכבי
בין במכירה בין בחנייה.
ר"י אומר דברים ככתבן
לגר בחנייה ולעובד
כוכבים במכירה כדכתיב
או מכור לעובד כוכבים.
מכל דבר רע שלא
יסתכל אדם באשה נאה
ואפילו בפניה באשת

דאמר קרא לא תחנם לא תתן להם חנייה בקרקע. דריש
נמי מהאי קרא בסמוך שלא ליתן להם חן ושלא ליתן
להם מתנת חנם וסתמא דמלתא מיירי ככולהו עובדי כוכבים וכן
משמע בסוגיין בסמוך וקשה דהאי לא תחנם שצדע אומות דוקא כתיב
דכתיב (דברים י) ושלל גוים רבים
מפנין החמי וגו' וכתיב לא תכרות
להם ברית ולא תחנם ולא תתחנן
עם וצפ"ק הערל (יבמות דף ע"ו.)
מוקמינן ליה שצדע אומות דגזירותן
לית להו תמנות וכתיב עוד בפרשה
בתך לא תתן לבנו ואמרינן בספ"ק
דיבמות (דף ק"ז.) וצפ"ק האומר
בקיודשין (דף ס"ה.) ושלל דלרבנן דלא
דרשי כי יסיר לרבות כל המסירין
לא ילפינן מהאי קרא שאר אומות
האי קרא צו' אומות כתיב וכן לא
תמיה כל נשמה וי"ל דודאי צלל הכן
קראי איכא טעמא רבה דלא מלינן
לאוקמינן אלא צו' אומות (א) ולא
תמיה כל נשמה ליכא לאוקמינן בשאר
אומות דכתיבא כתיב צוה והיו לך
למס ועבדך וכן כי יסיר לרבנן
דלא דרשי טעמא דקרא סגרא הוא
לאוקמינן שצדע אומות דמסירי טפי
וכן לא תתחנן ליכא לאוקמינן אלא
שצדע אומות * שהרי כל שאר אומות
מותרין לצלל בקהל גזירותן חוץ
מאותם שאסר הכתוב מצרי עמוני
ומואבי אצל מתנת חנם ומתנת חן
וחנייה אינן שום טעם לחלק בין
שאר עובדי כוכבים לז' עממים מיהו
קשיא דכתיבת צדע שצדע אלא
לא תחנם א' בשאר אומות איירי
הכתיב (מלכים א' ה) גבי שלמה
והירס מלך זור ויכרתו ברית שמיס
ועוד דמשמע כל שאר אומות לא
הזכירו על כריתת ברית דהא
בגזעונים כתיב (יהושע ט) בקרבי
אתה יושב ואיך אכרות לך ברית
משמע הא בשאר אומות מותר וי"ל
דלא תכרות ברית נמי לא קאי אלא
שצדע אומות וטעמא רבה איכא
וענינא דקרא נמי מוכח דכתיב
ושלל גוים רבים ועלומים ממך
מפנין החרס תחרימם לא תכרות
להם ברית ואיכא למימר דכיון

לא **סמן להם חן**. שלא יאמר כמה עובד כוכבים זה נאה:
ה"ג **אם כן לכוזב לא תחנם**. בקריאתו מלא דמשמע לשון
חנייה והוא חן: **מאי לא תחנם**. חסר קרי ציה לא תחנם לשון
חנייה קרקע: **סניא נמי**. דכולהו ילפי מהאי קרא לא תתן להם
חנייה מדלא כתיב תחנם קרי ציה
תחנם. לא תתן להם חן קרי ציה
לא תחנם לשון חנייה והיינו חן.
מתנת חנם קרי ציה לא תחנם
לשון חנם: **לגר אשר בשעריך**. גר
תושב שקבל עליו שצדע מצות שצדעו
בני נח ונבילה מותרת לו ואתה
מאווה להחיותו דכתיב גר ותושב
וחי עמך (ויקרא כה): **ס"ל או**
מכור. וקאי לגר דלעיל מיניה לגר
תמנה ואלהה או מכור: **לעובד**
כוכבים נתינתו מנין ס"ל תמנה
או מכור לגר. ודרוש לתרייהו
אנכרי דאי לגרבים ככתבן אתא
לעובד כוכבים אסור לתמנה הכי
איצטרי ליה למכתב תמנה ואלהה לגר
אשר בשעריך או מכור לגר דלא
מאי לאוקמינן קרייה דנתינתו אנכרי:
ולעובד כוכבים נתינתו. אצל תחנם
אסור ליתן לו שום מתנה: ופרקינן
ור' יהודה הא ודאי שפיר קאמר
ר"מ. דבין מכירה בין נתינתו איכא
למישרינהו לעובד כוכבים ואגר:
או חלוק הוא: **להקדים נתינתו דגר**.
אם יש גר בשעריך לא ימכרנה
לעובד כוכבים ולהכי אתא או
למשמע הכי לגר אשר בשעריך
תמנה והוא עיקר מנאוה או אם
אין גר מוכרה לעובד כוכבים:
ולא

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה דאמר וכו'
צו' אומות דלא תחנם:
(ב) שם ד"ה אחד וכו'
והסיקנן מה"מ שא"ר
פירושו:

מוסף רש"י

שי"ד לעמוד קודם
ביומי. ימי השבוע
(דקדושו' ל). כי רבים
החליים הפילה. נאשה
זרה משמעת ותלמיד שאינו
טוב עולמו כשורה קרי לה
(מ"ט ס"ה.) ומה (כ"ב.) זה
תלמיד שלא הגיע בור.
פילה לשון נפל שלא כלו
הי' חרשי (שם.) ורצונם
לשון עולם עיניו. שטורגס
פיה ואנס מוריס לגור
היולה (שם.) ועד כמה.
לא ראו להוליא (שם.)
צריכה לומר.
צריכה ליתן לב ללומדה
(סוכה כ"א.) נרץ לשומעם
שימנו להן לב (שם.)
ועלהו. דבר קל שנה
(שם.) בין לר' שימנאל
בין לר' עקיבא. דלמי
בפרק ר' ישמעאל (לקמן
נ"ה.) בעבודת כוכבים
עלמה. איכא למי' אכורה
מיד ואיכא למי' כשמתנה,
כולהו מודו ככליל דלמס
אפוסר עד שיצטרף עד
שיעשו בהם שימוש לעבודת
כוכבים (וחילוק ח.) ישנה
לשכירות מתחלה ועד
סוף. כל פרוטה ופרוטה
כשנמנה נתינתו ע"פ בעל
ההלכה לפועל השכירות
עשית ההלכה (דקדושו'
ח.) ע"ב עמוד קודם

תלמוד לומר תחנם או

מכירה ונתינתו בלתי
שעט מינה אחד מיתה
ואחד נתינתו קיימי בין אגר
ובין אעובד כוכבים. ועד
דוקא כתיב הוא לגר
למכתב הכי תמנה לגר
ומכירה לעובד כוכבים
(וחילוק ק"ד.) דברים
כתבן. ק' מתינתו לא
יתנה לגר ולא ימכרנה
לגר (פסחים כ"א.) או
למכה לר'. או לשון חילוק.
אז"כ מ'אמר קאמר קרא
תמנה אגר ומכירה
אנכרי לא תמנה לו (שם.)
לאוקמינן נתינתו דגר.
אם יש גר ליתנה לו נתינתו
קודמת למכירה לגר,
והא גר נבר תושב קאמר
קיינל עליו שלא לעובד
ע"מס' ואוכל נבלות (שם.)
דגר דמי. אמת מצווה
להחיותו. דכתיב (ויקרא כה) גר ותושב וחי עמך (שם.) להקדים לא צריך קרא. מסקנא אנו יודעין שנתינתו לגר קודמת, דכיון דהגר נבילה אצל מכירה לגר נמי ולאסור ליתן כמתנה לגר (ולמכור נבלה לגר (שם).)

להחיותו. דכתיב (ויקרא כה) גר ותושב וחי עמך (שם.) להקדים לא צריך קרא. מסקנא אנו יודעין שנתינתו לגר קודמת, דכיון דהגר נבילה אצל מכירה לגר נמי ולאסור ליתן כמתנה לגר (ולמכור נבלה לגר (שם).)